

Heidag 14 oktober 2025

Tijdens de afgelopen heidag stonden we stil bij strategische onderwijsvraagstukken. In groepsverband hebben we zes actuele thema's besproken en uitgewisseld hoe we deze moeten oppakken. Via het gesprek versterken we onze gezamenlijke visie op onderwijs, onderzoek en onze maatschappelijke impact. Deze two-pager vat de heidag samen en beschrijft de belangrijkste acties die uit de dag zijn gekomen.

Groepsbegeleide stages

Klaus Linkenkaer Hansen presenteerde het door hem ontwikkelde groepsbegeleide stage project. Via dit project kan een grote groep studenten met minder begeleiding gestructureerd door het proces van het schrijven van een thesis worden begeleid. Het bijkomend voordeel van dit project is dat de onderzoeksresultaten kunnen worden gebruikt voor verder onderzoek binnen de vakgroep.

De reden om dit thema opnieuw te bespreken is, omdat studenten nog vaak uitlopen bij het doen van hun eindwerkproject. Het in een peergroep samenbrengen van studenten is een *evidenced-based* innovatie die studenten helpt bij het tijdig afronden van hun project, omdat er *peerpressure* is. Uit het groepsgesprek kwamen meerdere *best practices* naar voren. We willen deze waar mogelijk en wenselijk verder uitrollen als dat passend is in de specifieke opleiding en gaan hierover het gesprek aan in de jaargesprekken.

Effecten maatregelen studierendement

Rogier Brand presenteerde de uitkomsten van de maatregelen studierendement. Uit de presentatie bleek een diffuus beeld. Voor een deel worden de resultaten van de maatregelen pas in latere academische jaren zichtbaar. Een deel van de opleidingen is ook nog bezig met het toe bewegen naar een slanker curriculum.

Referentieraming OCW en werving

Pieter van Beukering presenteerde de referentiecijfers van OCW. Met het oog op de bezuinigingen moeten we ons onderwijsportfolio goed onder de loep leggen. We hebben een portfolio nodig dat onderscheidend is en aansluit bij wat Nederland nodig heeft.

Als concrete actie gaat worden onderzocht welke doorstroomroutes er zijn binnen de VU en hoe we die kunnen versimpelen. Ook is het nodig te kijken waar de processen flexibeler kunnen worden ingeregeld om meer wendbaar te zijn.

Zichtbare leerlijnen en de academische kern

CTL heeft een mooi initiatief waarbij de opleiding wordt doorgelicht en er op basis van gesprekken een vier- tot zevental leerlijnen worden ontwikkeld door het hele programma heen. Op dit moment heeft de VU richtlijnen voor hoe de academische kern moet worden ingericht. Onderwerp van gesprek is welke richtlijnen toe zijn aan herziening.

Uit het gesprek volgt dat opleidingsdirecteuren steeds vaker hun methodische onderwijs integreren in andere vakken. Hierdoor is uitwisseling tussen opleidingen lastiger. Er is een heldere consensus dat op opleidingsniveau goed kan worden bepaald welke academische vaardigheden en *soft skills* belangrijk zijn voor het toekomstige werkveld van studenten. De VU moet terughoudend zijn met het aantal concepten en inhoudelijke elementen die onderdeel moeten zijn van een opleiding.

Wereldburgerschap

Wereldburgerschap wordt in het volgende instellingsplan een belangrijke pijler van de VU. Voor een groot deel gaan onze opleidingen al grote maatschappelijke vraagstukken waar studenten zich toe moeten leren verhouden. Hoe verhouden we ons tot dit nieuwe thema?

Uit de gesprekken blijkt dat we inderdaad al veel *best practices* hebben. Deze moeten we beter uitwisselen.

Generatieve AI in het onderwijs

Dit thema blijft uitdagend voor onze opleidingen. De introductie van facultair beleid helpt bij sommige opleidingen wel om hier een lijn in te kiezen, maar de praktijk wijst uit dat dit beleid niet altijd toereikend is. Vooral op het vlak van toetsing en fraude zijn er nog veel zorgen, waarbij de examencommissie ook beperkt kan adviseren of borgen, door de aard van de tools.

Ook blijkt dat studenten vaak handiger zijn met GenAI-tools dan docenten zelf. Dat maakt het aan de ene kant lastig om hier echt effectief op in te spelen: hoe ontwikkel je onderwijs voor een groep die je innovatie al snel weer voor zijn? Aan de andere kant biedt dit ook kansen: een van de genoemde tips, raadzaam als best practice, is gewoon met studenten het gesprek aan te gaan over wat ze gebruiken en of studenten zelf nog tips hebben.

Rendement

In de afgelopen jaren is op dit gebied een grote verbetering gemaakt en OD's voelen zich door de ondersteuning van het onderwijsbureau veel beter op de hoogte van de studievoortgang in hun opleidingen. We zien ook dat dit vruchten afwerpt: bij veel opleidingen zijn allerlei aanpassingen gedaan, met een zichtbaar positieve uitwerking, waardoor struikelvakken steeds vaker worden herzien en studieduur aantoonbaar terugloopt.

Bij veel opleidingen wordt nu gekeken naar de procedures rondom eindwerken, omdat dit vaak de grootste drempel blijkt voor tijdig afstuderen. Na het delen van best practices bij eerdere bijeenkomsten, kunnen opleidingen elkaar wel beter vinden om ideeën uit te wisselen. Mede hierdoor zien we een beweging richting groepsbegeleiding, wat voor studenten én docententeams diverse voordelen kan hebben. Dit blijkt wel beter geschikt voor sommige opleidingen dan voor andere.